

Den första vårdagen ,det var ju naturligtvis ingen bestämd för det , utan det berodde ju helt och hållet på väderleken men det vanligaste var den 29 30 mars, det första som gjordes var att plöja trädan, då plöjde man med årder, så man kunde få trindsåden sådd så fort som möjligt, därefter skulle skrening som det kallades harva över alla lotterna två gånger s.k. tve-tingt, Var lott som man skulle så korn i skulle man plöja och sen harva, därefter sådde man ovanpå harvningen då såddes ju för hand så man måste ju s.k. mylla ner det, som gjordes med årdret, sen skulle ju harven på igen. Det fodrades ju en massa arbete för att kunna hinna med allt, så på en gård på omkring 30 tunnland behövde man 3 par hästar med respektive karlar.

Vårfrudagen det var antagligen den 25 mars den s.k. froedagen, då skulle det börja bli vackert väder.

Skärtorsdag. torsdagen innan påsk då red s.k. till Blåkulla, man betslade då till varandra som tillgick så, att man för den dörr som en person skulle ut igenom på morgonen ställde ett bankebord på det var lagt en bakugnskvast som skulle vara svans, framtill knöt man några band, det var tyglar, ovanpå lade man sedan ett täcke med kaffeküttelh. Dessutom brukade man klippa ut bakugnsredskapen utav papper och fästa på ryggen på mågra det kallades också att resa till Blåkulla. Till middag skärtorsdagen skulle man äta nio sorters kål, för att inte bli sjuk under året.

Påsk. Vid påsk skulle bakas liksom till jul och så skulle man ju påskdagen färga påskägg. Då färgades alltid med hundkåx, genom att binda de späda bladen utav hundkåx på äggen så att de lågo slätt intill och så koka dem fick de en vacker gulblommig färg. En del kokades hårda som bänen skulle ha och s.k. trilla med "rullekamper" det tillgick så att man tog en brädbit som inte var alltför lång, och ställde den emot en stol eller en pall så att den kom att stå på sned

5. Skän  
Börs  
1729

46

acc. 46

Upps. w. S. Thorsen  
Esterika

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

därefter togs äggen lika många som deltagarna, och lades på en rad mot en vägg på något avstånd från varandra, sen kunde man börja trilla, då tog varje deltagare i tur och ordning en s.k. robel, en stor penning och lät han rulla nedåt brädan mot äggen, lyckades han träffa något så hade han vunnit det och så fortsatte man tills det ej fanns fler ägg kvar.

Valborgsmässa: som inträffade den 1 ste maj, då skulle man gå omkring och sjunga maj.

Majvisan:

Sköna maj välkommen  
till vår bygd igen,  
sköna maj välkommen  
våra nöjens vän  
känslans ljuva flamma  
väcktes vid din tjusning.

Midsonmar: då reste man majstång och dansade omkring den till långt ut på natten, då deltog både bondsöner och döttrar, drängar och pigor, till spelemän hade man äldre fiolspelare och dessutom dragspel, så ibland råkade dessa få för mycket sprit för de skulle ju alltid ha spelmannssupar, men då blev det liv och fart i dansen.

Se sin tillkommande: Den som midsonmarafteon plockade nio sorters blommor och lade under sin huvudkudde den han då under natten drömde om den skulle han bli gift med, men då fick han ej prata med någon människa, sedan han plockat blommorna, ty då slog det ej in det han drömde..

Varsel tydor väderleksmärken m.m.:

Då en hund tjöt i byn betydde det dödsfall eller olycka för någon. När man hade bakat skulle man alltid s.k. fästa elden, då gjorde man så att man gick in i skorstenen, öppen skorsten, gjorde korstecknet och sade "i Jesu Namn" det skulle förhindra eldsvåda.

*Sten  
Sten  
Göteborg 1929*

46

*~~Sten~~  
Göteborg 1929  
Estéka*

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

I degen gjordes alltid ett kors för att den skulle jäsa.  
Första gången man skulle mjölka en ko efter kalvningen, brukade man bära en s.k. "gniesten" och en sax med sig i spannen, för så skulle kom komma att mjölka bra.  
Gniesten: en slät, vackert formad sten som användes till strykjärn, den skulle alltid ha sin plats på kakelugnen.  
Då inte smöret ville bli bra skulle man ge korna vars en tjärad sill.  
För att korna skulle bli fri från efterbörden, det första de då skulle ha var lite salt och malt eller en stor grov "flottamad", en skiva bröd med flott på.  
De barn som voro födda en söndag, voro födda med s.k. "segerhuva" de skulle kunna se och ha makt med spöke.  
Dem som voro födda en torsdag skulle få se bloss eller lyktgubbar.

#### Sådden:

utav ärtor, bönor och lin. Ärtor skulle man ha sått de första dagarna i april sen kom ju de andra efter alltefter som man fick i ordning jorden, lin sådde man ett par "kappor" på varje ställe i allmänhet. En kappe två kilo.

#### Boskapen släppes på bete:

de skulle alltid släppas ut vid midsommarstid, utom på de ställen man hade äng där kunde de redan komma ut i slutet av maj.

#### Märkesdagarna:

för väderleken om vinter och våren, hur väderleken skulle bli de tolv månaderna tog man märke på julveckan, ty om juldagen var vacker så blev Januari vacker eller om endast halva var vacker så blev endast halva månaden vacker, detsamma med annandagen och februari, tredje dag jul och mars, fjärde dag jul och april o.s.v.

Thåne  
Thåne br  
Båsenne m.

46

46

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Förutsägelser om skörden:

om rågen skulle bli bra för året skulle den vara gången i ax vid Erik och då skulle den kunna skördas vid Olof.

Seder och bruk, förutsägelser vid skulda dagar:

Kyndels, kyngelsmosse som det kallas, inträffar första söndagen i februari. Då rasade alltid s.k. kyngelsmosseknuda, det blåste och snöade alldeles förskräckligt.

Petter Katt:

den 22 februari, när det efter den dagen började töa skulle det töa lika mycket underifrån som av solen.

Mattias

den 25 februari, då började gässen och värpa, dagen kallades därför Mattias med gåddägget.

Valborgsmässa.

den första maj, då skulle man sjunga maj, se för övrigt sid. 2

Bartolomeus.

den 24 augusti då skulle Bartolomeus rasa det blåste och stormade flera dagar i sträck.

Korsmässa.

den 14 september då flyttade svalorna härifrån.

Erik.

den 18 maj skulle rågen bli bra för året så måste den vara gången i ax vid Erik och då kunde man skörda vid Olof den 29 juli därav ordspråket. När Erik ger ax ger Olof kaka.

Skane  
Stycke nr  
Söndags  
nytt 1929

46

46

Gunnar Fransson  
Östörken

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

### Märken om väderlek, skörd, dödsfall.

Då solen den gick ned var kolosalt röd och färgade horisonten  
röd skulle det bli ström dagen efter, om det regnade då det var sol  
solsken skulle det bli regn dagen efter också

Om man då man åt tappade smörgåsen och den kom att stå med med  
smöret uppåt skulle det bli vackert väder dagen efter, kom den  
med smöret nedåt tvärtom.

Tidig åska.

betyder gott kornår, snöade det sent i april skulle det bli  
gott bete,

Då på hösten vita strimmor syntes på himlen kallades det att  
"ärken bygger" och då skulle det bli gott torreväder.

Om en hund tjufer i byn betydde det dödsfall eller olycka .

### Vad varslade husdjuren: skogens djur, fåglarna insekterna:

Om tuppen börjar gala tidigt på morgonen skulle det bli ombyte  
på väder.

Om svalorna på sommaren eller hösten flögo högt betydde det  
vackert väder om de flögo lågt tvärtom.

Då en sparv flög mot fönstret och ville in skulle någö n inom  
familjen eller släkten dö.

Om ugglan skriar i trädgården på ett ställe skulle någon dö,  
dessutom betydde det ombyte på väderlek eller vinter.

Då vildgässen flögo åt söder var vinter i annalkande.

När tranorna kommo hit från södern skulle det bli vår och torre  
väder.

### Dåligt möte:

Om man på morgonen mötte en gammal gumma skulle man under dagens  
lopp råka ut för någon olycka.

När man en kväll var ute och körde och en katt sprang över  
vägen, om den sprang från vänster till höger skall man inte  
komma lyckligt hem, sprang den däremot från höger till vänster  
skulle man få ett glatt möte eller annars någon glädje, då man  
mötte en gris betydde det lycka.

Skriv endast på denna sida!

*Spånska  
Skjutts  
Börsågs 1929*

46 - *46* *Spånska Från Östaken*

Klåda i händerna, nysningar m. fl. varsel:

Då det kliade i den venstra handen betydde det tack för sist, eller man skulle få ett gladt brev.  
Om det däremot kliade i den högra skulle man få förargelse.  
Om någon tog en loppa framme på armen skulle han få veta en nyhet.  
När det högra ögat kliade, skulle man få glädje, det vänstra förargelse.  
Om man nös på morgonen innan man åt skulle man få förargelse.  
Då någon rodnade på det ena örat talar man illa om honom.

Kvällar då man satt uppe:

Det var vid nyår, då man skulle vaka ut det gamla året syssel-satt med lekar.  
Samt vid midsommarafton då man dansade kring majstången tills midsommardagen gick in.

Kvällar som firades med eldar:

På Luciadagen brukade man anordna fackeltåg.  
Vid Valborgsmässafton då man brukade tända tjärtunnor och bål. ] p. (u. l.)  
Skjuta lösa skott det brukades vid Nyår då man skulle gå till en granngård och skjuta några lösa skott och sen fortast möjligt försvinna.

Har tranan med vårfrudagen att göra:

Man trodde alltid förr att tranan skulle komma hit från södern på vårfrudagen.

Vad man företog sig för att få reda på om man skulle bli gift:

Man skulle då en torsdagskväll sätta sina skor i ett T under bänken och säga: "Jag sätter mina skor i ett T för att min käresta få se, ett annat var när man skalade ett äpple eller pären försöka få skalen hel och så kasta den över huvudet bakåt om den då lade sig i en bokstav så skulle det vara begynnelse bokstaven till hans hustrus namn eller om det var en hon sin man

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

*sid 6*

*ma! 1929*

Bygga klinehus:

När man förr i tiden skulle bygga, "klinas" som det kallades, då byggde man ju inte med tegelsten eller andra nymodiga materialer utan då byggdes ju med ler det tillgick så: först skulle man älta leret, man hade ett lager lera som man slog vatten över sen red man hästar tills det blev "ält" det vill säga blev fast så man kunde byggade det. Man hade så korsvirket hoptimrat och uppsatt så skulle där ju klinas emellan, man måste då samla en massa folk som kom från hela byn, fruntimren fick också hjälpa till, pigorna skulle bära leret från älтан till gården sen tog dem som skulle klinas där och formade det och lade det på sina platser tills byggnaden var färdig det måste ju gå fort, så att inte leret hann torka, en länga av 20 meters längd uppfördes på tre dagar, när man så hade den färdig kom byns "manna" och skulle släta väggarna. Det gjordes med en vanlig skyffel, när så allting var färdigt skulle man ju ha "klinegille". Då skulle alla som hjälpt till vara med, man åt då fick och gröt sen lekte man och roade sig till långt ut på natten.

Upptecknade av Gunnar Trulsson Öståkra.

Brösarps s:n

Skåne.